

Mottagare
Regionstyrelsen

Budget 2024-2026

Förslag till beslut i regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Driftbudget 2024 fastställs.
- Investeringsbudget 2024-2025 med plan 2026-2028 fastställs.
- Tekniska nämnden får i uppdrag att återkomma senast 21 augusti med förslag till fördelning av budget per nämnd för höjda internhyror samt försörjningsavdelningens höjda priser.
- Personalkostnadskompensationen fördelas med ett generellt påslag till samtliga nämnder.
- Samtliga nämnder får i uppdrag att ta fram en process för att säkerställa att det finns resurser för att genomföra de investeringar som äskas i investeringsbudgeten. Uppdraget ska återrapporteras till regionstyrelsen i mars 2024.

Förslag till beslut i regionstyrelsen

- Regionstyrelseförvaltningen får i uppdrag att ta fram nya riktlinjer för god ekonomisk hushållning. De nya riktlinjerna ska bland annat innehålla nya finansiella mål.
- Regionstyrelseförvaltningen får i uppdrag att genomföra en långsiktig finansiell analys.
- Regionstyrelseförvaltningen får i uppdrag att se över riktlinjerna för investeringsprocessen.
- Regionstyrelseförvaltningen får i uppdrag att återkomma till regionstyrelsen 27 september med förslag till ramjustering för nämnderna till följd av höjd internränta samt prisförändringar för resultatenheterna inom

teknikförvaltningen och regionstyrelseförvaltningen.

- Kalkylutrymme för priskompensation ska uppgå till 55 mnkr per år i resultatplanen.
- Kalkylutrymmet för personalkostnadskompensation ska vara 130 mnkr 2025 och därefter öka med 5 mnkr per år.
- Redovisningen av uppdraget att titta på olika alternativ för att hantera kommande års ansträngda läge godkänns. (RS 2023-02-22, § 72)
- Redovisningen av uppdraget att se över de olika posterna i plankalkylen godkänns. (RS 2022-05-24, § 173)
- Redovisningen av uppdraget att slutrapportera effekterna av åtgärder som genomförts med utgångspunkt i effektiviseringsprogrammet godkänns. (RS 2022-05-24 § 178)

Sammanfattning

Samtliga partier har ställt sig bakom upprättat budgetförslag som ger nämnderna planeringsunderlag inför 2024. Slutligt beslut om budgetramar ska fattas av regionfullmäktige i november.

Region Gotland befinner sig, liksom de flesta regioner och kommuner i ett exceptionellt ekonomiskt läge. Den höga inflationen har bland annat medfört kraftigt höjda pensionskostnader både år 2023 och 2024 för att sedan, enligt nu tillgängliga prognoser, hamna på en mer normal nivå 2025 och framåt. Den finansiella ställningen för regionen var vid bokslutsdagen 2022-12-31 stark.

Enligt kommunallagen ska budgeten alltid upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna. Undantag får göras enstaka år i den utsträckning som medel från en resultatutjämningsreserv kan tas i anspråk eller om det finns synnerliga skäl. Synnerliga skäl är till exempel stark finansiell ställning.

God ekonomisk hushållning handlar om att styra ekonomi och verksamhet både i ett kortare och i ett längre tidsperspektiv. Det fleråriga perspektivet är viktigare än det enskilda räkenskapsåret. Att i verksamheten genomföra kraftiga nedskärningar 2024 för att sedan växla upp igen innebär stora negativa konsekvenser för verksamheterna men även för invånarna. Det är inte god ekonomisk hushållning att bromsa så kraftigt som det skulle behövas för att upprätta en budget där intäkterna överstiger kostnaderna. Därför är bedömningen att det budgeterade resultatet kommer att behöva bli negativt 2024 om inte staten skjuter till kraftigt höjda statsbidrag.

Skatteintäkterna i det nu upprättade budgetförslaget är beräknade enligt prognos från 27 april 2023 och hänsyn har tagits till övriga kända förändringar i finansförvaltningen. Pensionskostnaderna är beräknade enligt den senaste prognosen från mars 2023 av regionens pensionsadministratör Skandia. Ingen utdelning från GEAB har budgeterats för perioden 2024-2026. Reavinster och exploateringsvinster har upptagits med 10 mnkr var per år, dvs totalt 20 mnkr per år.

I budgetförslaget finns en generell personalkostnadskompensation på 133,5 mnkr. Resursfördelningsmodellerna har beaktats samtliga år och utgår från befolkningsprognosen från mars 2023. För 2024 innebär det en ramökning med totalt 96 mnkr. I det upprättade budgetförslaget finns ett effektiviseringskrav på nämnderna på 52 mnkr. Ramtillskott för interna prisökningar och externa avtal har beräknats till 93 mnkr. Inga andra ramtillskott till nämnderna har föreslagits just nu.

Det budgeterade resultatet för 2024 beräknas efter dessa justeringar att uppgå till minus 135 mnkr.

Investeringsbudgeten uppgår 2024 till totalt 739 mnkr varav investeringar i skattefinansierad verksamhet till 577 mnkr inklusive strategiska investeringar. 2025 uppgår investeringsbudgeten till totalt till 881 mnkr varav investeringar i skattefinansierad verksamhet till 628 mnkr.

Ärendebeskrivning

Till regionstyrelsens behandling av ärendet om budget finns bifogat

- Plankalkyl 2024-2026 utifrån partiernas gemensamma förslag
- Investeringsbudget för 2024 och 2025 samt investeringsplan för åren 2026-2028.

Till regionfullmäktiges behandling kommer ärendet kompletteras med följande handlingar. Dessa kommer då att utgå från regionstyrelsens beslut.

- Resultatplan för åren 2024-2026
- Ramberäkning där nämndernas driftbudgetramar redovisas
- Finansförvaltningsbudget 2024
- Finansplan för åren 2024-2026
- Balansplan för åren 2024-2026

Regionstyrelseförvaltningen kommer att sammanställa ett förslag på budgetfördelning per nämnd för internräntehöjning, hyresförändring samt andra interna priser till regionstyrelsesammanträdet den 27 september 2023.

Beslut om utdebitering tas av regionfullmäktige i november.

Bedömning

God ekonomisk hushållning handlar om att styra ekonomi och verksamhet både i ett kortare och i ett längre tidsperspektiv. Begreppet god ekonomisk hushållning har både ett finansiellt och ett verksamhetsperspektiv. Det fleråriga perspektivet är viktigare än det enskilda räkenskapsåret.

Det finansiella perspektivet innebär bland annat att varje generation själv ska bära kostnaderna för den service den konsumerar, så att ingen generation ska behöva betala för det som en tidigare generation har förbrukat.

Verksamhetsperspektivet tar sikte på regionens förmåga att bedriva sin verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt. Det bedöms inte som möjligt att klara stora kostnadsökningar för pensioner utan att det får stora negativa effekter för verksamheten och invånarna.

Enligt kommunallagen ska budgeten alltid upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna. Undantag får göras i den utsträckning som medel från en resultatutjämningsreserv tas i anspråk eller om det finns synnerliga skäl. Synnerliga skäl kan exempelvis vara om man har en stark finansiell ställning eller om man haft omstruktureringskostnader av engångskaraktär eller andra skäl som kan försvaras med ett mycket väl motiverat resonemang om god ekonomisk hushållning.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att regionens finansiella ställning är stark. Det egna kapitalet täcker hela pensionsförpliktelsen, de likvida medlen uppgick på balansdagen 2022-12-31 till 401 miljoner kronor, pensionsmedlen till 456 mnkr och låneskulden är förhållandevis låg och uppgår till 385 miljoner kronor. Det finns också 364 mnkr avsatta i resultatutjämningsreserven.

De kraftigt ökade pensionskostnaderna bedöms vara av tillfällig karaktär och inte en permanent högre kostnadsnivå som regionen långsiktigt behöver anpassa sig till. Dessa kostnadsökningar har inte heller någon likviditetspåverkan. Att i verksamheten tillfälligt behöva genomföra nedskärningar 2023 och 2024 för att sedan växla upp igen innebär stora negativa konsekvenser för verksamheten men även för invånarna. Förutom minskat utbud, som är förenat med risker på kort sikt, kan en tillfällig neddragning även leda till mer långtgående konsekvenser, exempelvis inom kompetensförsörjningen där det redan idag finns utmaningar.

Det är dock viktigt att poängtera att nämnderna med det här förslaget får tydliga planeringsförutsättningar för 2024. Om det sker en plötslig förändring i svensk ekonomi eller om staten skjuter till ytterligare statsbidrag så att intäkterna för Region Gotland ökar finns möjlighet att justera nämndernas ramar i samband med budgetavstämningen i oktober.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningen

Torsten Flemming
tf Regiondirektör

Skickas till

Samtliga nämnder